

تحلیل سرمایه‌گذاری انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران با رویکرد اختیارات طبیعی

سید محمد رضا آقایی مرزبالی : دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، بابل، ایران.
عبدالله آراسته* : دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، بابل، ایران.

چکیده

توسعه و پیشرفت سریع بسیاری از کشورها در طول قرن گذشته ممکن است مستقیماً به استفاده گسترده از سوخت‌های فسیلی نسبت داده شود. به ویژه در طول قرن بیستم، نفت به عنوان یکی از ویژگی‌های تعیین‌کننده تمدن بشری برجسته شده است. با این حال، استفاده روزافزون از سوخت‌های فسیلی مانند نفت و زغال‌سنگ منجر به مشکلات شدیدی برای اکوسیستم‌های جهان، امنیت ملی و رونق اقتصادی شده است. این مقاله از رویکرد اختیارات طبیعی برای بررسی تأثیر متقابل بین نوسانات قیمت سوخت، قیمت برق و اثرات خارجی مصرف نفت در تعیین زمان بهینه برای سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر استفاده می‌کند. با استفاده از رویکرد اختیارات طبیعی، تحلیل ظرفیتی ارائه می‌دهد که بر ارزش انعطاف‌پذیری در تصمیم‌های سرمایه‌گذاری در شرایط عدم قطعیت تأکید می‌کند. این روش ارزیابی جامع استراتژی‌های مختلف اختیارات طبیعی را برای ارزیابی اختیاری تسهیل نموده و آنها را با چارچوب‌های تصمیم‌گیری سنتی که اغلب عنصر عدم قطعیت را نادیده می‌گیرند، مقایسه می‌کند. رویکردهای مختلف اختیارات طبیعی برای ارزیابی اختیار و همچنین استفاده از واگذاری برای تصمیم‌گیری مورد توجه و مقایسه قرار می‌گیرند. در نهایت، شبیه‌سازی مونت کارلو این تکنیک‌ها را با رویکردهای مرسوم مقایسه می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر دارای ارزش فعلی خالص مثبت است. بی‌زمانی انتخاب‌های سرمایه‌گذاری با رویکرد اختیارات طبیعی تأکید می‌شود. در سیستم انرژی کنونی در ایران، روی آوردن به منابع انرژی تجدیدپذیر بر حفظ اتکا به نفت برای تأمین برق ارجحیت دارد. سیاست‌ها باید سرمایه‌گذاری در منابع انرژی تجدیدپذیر را با افزایش هزینه استفاده از نفت یا کاهش هزینه برق تشویق کنند.

کلیدواژه‌ها: انرژی‌های تجدیدپذیر، سرمایه‌گذاری، عدم قطعیت، تحلیل اقتصادی، رویکرد اختیارات طبیعی.

طبقه‌بندی JEL: A19, D81, D92, M52

* arasteh@nit.ac.ir

ارز دیجیتال صادراتی: تغییر الگوی ارز دیجیتال که به مبانی اقتصادی و تجارت جهانی پیوند

خورده است

سعید تاجدینی	: دانشکده اقتصاد، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
محمد قزلباش	: بخش مهندسی مالی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران.
محسن مهرآرا	: دانشکده اقتصاد، دانشگاه تهران، تهران، ایران.
مجید لطفی قهرود*	: بخش فناوری و جامعه، دانشگاه ایالتی نیویورک، اینچئون، کره جنوبی.
محمد فرج نژاد	: دانشکده تجارت و ارتباطات، دانشگاه فناوری مالزی، جوهور، مالزی.

چکیده

این مقاله یک مدل نوآورانه از ارز دیجیتال بانک مرکزی (CBDC) را معرفی می‌کند که دیدگاه جدیدی در مورد طراحی و عملکردهای آن ارائه می‌دهد. این مقاله همچنین یک رویکرد نوآورانه برای طراحی ارز دیجیتال ارائه می‌کند و «Export Crypto» را به عنوان یک ارز دیجیتال جدید معرفی می‌کند که از ارزهای دیجیتال مرسوم بانک مرکزی (CBDCs) با تثبیت ارزش آن نه بر روی ارزهای ثابت، بلکه به عوامل اقتصادی ذاتی و پویایی تجارت جهانی، متفاوت است. برخلاف CBDCهای سنتی، مدل ما بر اصول مدل برابری قدرت خرید (PPP) تکیه دارد تا پیوند قوی‌تر و شفاف‌تری بین ارزش ارز دیجیتال و فعالیت‌های اقتصادی واقعی ایجاد کند. پارامترهای اصلی برای ارزیابی ارزش Export Crypto حول تعادل تجاری عادلانه بین کشورها و حجم صادرات مربوطه آنها می‌چرخد. این رویکرد اساساً از رویه مرسوم مرتبط کردن ارزهای دیجیتال به ارز فیات یک کشور متفاوت است. یافته‌های پژوهشی ما تأکید می‌کند که یک ارز دیجیتال که ریشه در اصول اقتصادی دارد، می‌تواند ابزار مؤثرتری برای مدیریت عرضه پول ارائه دهد، به‌ویژه در مناطقی که CBDCهای سنتی ممکن است مناسب نباشند. علاوه بر این، طراحی Export Crypto می‌تواند شیوه‌های تجارت منصفانه را تقویت کند و با همسو کردن ارزش آن با قدرت اقتصادی یک کشور و تعاملات تجاری در صحنه جهانی، رشد اقتصادی پایدار را تشویق کند. این رویکرد پیشگامانه برای ارز دیجیتال بانک مرکزی، راه‌های جدیدی را برای افزایش ثبات اقتصادی و ارتقای روابط تجاری بین المللی عادلانه باز می‌کند.

کلیدواژه‌ها: ارز دیجیتال بانک مرکزی (CBDC)؛ ویژگی‌های اقتصادی؛ صادرات.

طبقه‌بندی JEL: E1، E5

* Majid.lotfii@sunykorea.ac.kr

اندازه‌گیری نااطمینانی اقتصادی در ایران: ترکیب عوامل اقتصادی و نهادی

احمد صدراپی جواهری* : بخش اقتصاد، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
توفیق بیگی : بخش اقتصاد، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
علی حسین صمدی : بخش اقتصاد، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
ابراهیم هادیان : بخش اقتصاد، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

نااطمینانی یک موضوع بحث‌برانگیز در فلسفه و روش‌شناسی علم اقتصاد است. از آنجایی که نااطمینانی اقتصادی به طور مستقیم قابل مشاهده نیست، کمی کردن آن با پیچیدگی‌های زیادی رو به‌رو است. یکی از روش‌های متداول در این زمینه، محاسبه پروکسی نااطمینانی بر پایه الگوهای سری زمانی است. در این چارچوب، نوسان تصادفی اجزاء غیر قابل پیش‌بینی سری‌های زمانی به‌عنوان معیار اندازه‌گیری نااطمینانی لحاظ می‌شود. در این راستا، الگوی پایه باید به شیوه‌ای تصریح شود که خطای پیش‌بینی آن فاقد هر گونه محتوای قابل پیش‌بینی باشد. در مطالعات قبلی تأکید صرف بر متغیرهای اقتصادی و مالی در محاسبه معیار نااطمینانی بوده اما نقش عوامل نهادی در الگوی پیش‌بینی نادیده گرفته شده است. این در حالی است که بر پایه ادبیات اقتصادی، نهادها نقش مهمی در کنترل و کاهش نااطمینانی دارند. بنابراین در مطالعه حاضر معیار نااطمینانی اقتصادی بر پایه‌ی یک الگوی پویای عاملی و با استفاده از مجموعه‌ی ۷۲ سری زمانی اقتصادی و نهادی، برای اقتصاد ایران استخراج گردید. داده‌ها به‌صورت فصلی بوده و بازه زمانی ۱۹۹۱:۲ تا ۲۰۲۲:۱ را در بر می‌گیرند. نتایج نشان داد که لحاظ نکردن عوامل نهادی در الگوی پیش‌بینی می‌تواند به برآورد بیش از حد نااطمینانی اقتصادی منجر شود. دیدگاه ما دقت اندازه‌گیری نااطمینانی را افزایش می‌دهد و درک جامع‌تری از عوامل تعیین‌کننده نااطمینانی اقتصادی ارائه می‌کند.

کلیدواژه‌ها: نااطمینانی اقتصادی؛ فرآیندهای تصادفی؛ الگوهای پویای عاملی؛ عوامل نهادی.

طبقه‌بندی JEL: C32، C53، C87، E02، D81

* sadraei@shirazu.ac.ir

آسیب‌شناسی پژوهش‌های مرتبط با ارزیابی ارب‌های رفتاری در تأمین مالی با رویکرد فراروش

محمد واعظ برزانی* : گروه اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 راحله دبیری : گروه اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 سعید صمدی : گروه اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

تصمیم‌گیری مدیران بنگاه‌های اقتصادی تأثیر زیادی بر رشد و پیشرفت آن بنگاه‌ها دارد. تصمیم‌های مربوط به روش‌های تأمین مالی یکی از مهم‌ترین تصمیم‌های مدیران است. این تصمیم‌ها می‌تواند تحت تأثیر ارب‌های رفتاری مدیران بنگاه‌ها قرار گیرد. ارب‌های رفتاری موجب تصمیم‌گیری غیرعقلایی مدیران شده و انتخاب روش تأمین مالی بهینه را با مشکل روبرو می‌کند. شناخت و ارزیابی ارب‌ها، گام مهمی برای کنترل آن‌ها و بهبود تصمیم‌گیری است. با توجه به اهمیت این موضوع، پژوهش حاضر به تحلیل و آسیب‌شناسی روش‌های ارزیابی ارب‌های رفتاری به‌طور خاص در پژوهش‌های مرتبط با روش‌های تأمین مالی می‌پردازد. در این پژوهش برای اولین بار از روش پیمایش پژوهش برای تحلیل مطالعات در زمینه ارزیابی ارب‌های رفتاری استفاده می‌شود. برای انتخاب مقالات، کلیدواژه‌هایی همچون مالی رفتاری، ارزیابی ارب رفتاری و روش‌های تأمین مالی در پایگاه‌های معتبر جستجو و پس از مطالعه پژوهش‌ها، مقالات مرتبط با موضوع پژوهش گردآوری شدند. برای بررسی روش‌های ارزیابی ارب‌های رفتاری، بیش از ۲۰۰ مقاله مطالعه شده که تعداد ۳۳ مقاله مرتبط انتخاب شده است. نتایج پژوهش نشان‌دهنده تنوع کم روش‌های تحلیل آماری در زمینه ارزیابی ارب‌های رفتاری در تأمین مالی است. به‌کارگیری پیمایش پژوهش در تحلیل مطالعات منتخب نشان می‌دهد روش‌شناسی این مطالعات عمدتاً با فلسفه اثبات‌گرایی، جهت‌گیری کاربردی و رویکرد قیاسی بوده است. همچنین عمدتاً با روش پژوهش کمی و راهبرد پیمایشی انجام شده و داده‌ها با ابزار اسناد و مدارک به‌صورت کتابخانه‌ای گردآوری شده است.

کلیدواژه‌ها: مالی رفتاری؛ ارب‌های رفتاری؛ تأمین مالی؛ فرامطالعه؛ فراروش.

طبقه‌بندی JEL: G4, D92

* m.vaez@ase.ui.ac.ir

بررسی تاثیر تحریم های اقتصادی بر تراز پرداخت های خارجی جمهوری اسلامی ایران: کاربرد سیستم های پویا

سعید ایرانمنش* : دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه هرمزگان، بندر عباس، ایران.
رضا اعتمادی : گروه آمار، دانشکده ریاضی و کامپیوتر، دانشگاه باهنر کرمان، کرمان، ایران.
رضا اشرف گنجویی : دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.

چکیده

کشورهای غربی از ابتدای انقلاب تاکنون همواره تحریم های متنوع و گسترده ای را علیه جمهوری اسلامی ایران توسط ایالات متحده آمریکا، اتحادیه اروپا و شورای امنیت سازمان ملل متحد اعمال کرده اند. پرداخت های تراز خارجی یکی از بخش هایی است که تحت تأثیر این تحریم ها قرار می گیرد. هدف این مقاله بررسی آثار و پیامدهای تحریم ها بر تراز پرداخت های خارجی ایران است. به منظور بررسی این هدف، الگوی تجارت خارجی جمهوری اسلامی ایران با استفاده از رویکرد سیستم های پویا شبیه سازی شد. برای کمی سازی اثرات اقتصادی تحریم ها، نظرات ۱۵ نفر از کارشناسان اقتصادی در مورد تحریم ها در قالب پرسشنامه فازی جمع آوری و با استفاده از روش منطق فازی، شاخص متغیر تحریم ها به دست آمد. دوره این تحقیق ۱۹۷۹-۲۰۲۱ می باشد. با اعمال تحریم های اقتصادی بر مدل تجارت خارجی در قالب ۴ سناریو، ابعاد مختلف تحریم های اقتصادی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاکی از آن است که تحریم های اعمال شده بر ایران از طریق کانال صادرات بیشترین خطر را برای تراز خارجی ایران به همراه داشته است. بر این اساس توجه جدی به توسعه صادرات در ایران یک اصل مهم در راستای کاهش خطرات تحریم های اقتصادی است. علاوه بر این، می توان با استفاده از قراردادهای تجاری و انتخاب شرکای استراتژیک از میان کشورهای منطقه، پیامدهای اقتصادی تحریم ها را کاهش داد.

کلیدواژه ها: تحریم های اقتصادی؛ سیستم های پویا؛ جمهوری اسلامی ایران.
طبقه بندی JEL: C61, C69, F51, F59

* saeed_iranmanesh@hormozgan.ac.ir

تاثیر استفاده از ترجیحات تجاری یکطرفه بر جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ایران

احمد گوگردچیان* : گروه اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 سیروس چرخ : گروه اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 کریم آذربایجانی : گروه اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 سعید جهانیان : گروه اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

در ادبیات تجاری ایران مطالعه‌ای با هدف بررسی نقش ترجیحات تجاری یکجانبه در جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI)، صورت نگرفته است. در واقع، این مطالعه با هدف پر کردن چنین شکاف پژوهشی از ادبیات است. به عبارتی این پژوهش تأثیر ترجیحات تجاری غیر متقابل (NRTP)، را بر جریان سرمایه گذاری مستقیم خارجی (FDI)، در ایران با تمرکز بر برنامه‌های سیستم ترجیحات تعمیم یافته (GSP)، کشورهای چهارگانه (QUAD)، مورد بررسی قرار می‌دهد. تجزیه و تحلیل از مجموعه داده‌های سری زمانی برای دوره ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۱ با استفاده از تکنیک ARDL به بررسی رابطه بین ترجیحات استفاده از تجارت یکجانبه و جریان های ورودی FDI می‌پردازد. نتایج نشان می‌دهد که GSP هم در بلندمدت و هم کوتاه مدت جریان FDI را تشدید می‌کند.

علاوه بر این، این مطالعه نشان داد که اگر ایران به دنبال صادرات اقلام پیچیده یا محصولات باشد که کمتر به منابع طبیعی متکی هستند و همچنین سیاست تجاری خود را تا حد زیادی آزادسازی کند، پیش‌بینی می‌شود که اتخاذ GSP جریان سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بیشتری را برای کشور ایجاد کند. سایر یافته‌های مهم پژوهش، تأثیر حاکمی از وجود رابطه معکوس بین نرخ ارز مؤثر واقعی، سهم منابع طبیعی و تولید ناخالص داخلی بر سطح سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی است.

کلیدواژه‌ها: ترجیحات تجاری یک طرفه؛ تحسرمایه‌گذاری مستقیم خارجی؛ ایران.

طبقه‌بندی JEL: C22, F21, F53

* a.googerdchian@ase.ui.ac.ir

اثرات علی پویا در اقتصادسنجی با تاکید بر مدل های ناپارامتری: مرور مقالات

محمد علی احسانی : دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.
پگاه مهدوی* : دانشکده علوم اقتصادی و اداری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

چکیده

با توجه به پیشرفت‌ها و تحقیقات اخیر در کاربردهای استنتاج علی، درک مدل‌سازی کاربردی در اثرات علی از اهمیت ویژه‌ای در اقتصادسنجی برخوردار است. ما همچنین یک طرح کلی از استفاده اقتصادسنجی از استنتاج علی ارائه می‌دهیم. اکثر اقتصاددانان موافق هستند که آزمایش تصادفی کنترل شده استاندارد تلاشی برای نتیجه‌گیری است، اما در واقع، بخش قابل توجهی از کار تجربی در اقتصادسنجی به داده‌های مشاهداتی متکی است، جایی که، در میان چیزهای دیگر، احتمال مخدوش یا از دست دادن برون‌زایی باید وجود داشته باشد. به حساب آورده شود. ما به طور خاص بر دو نوع تحقیق معاصر تمرکز می‌کنیم: آزمایش‌های تصادفی و مطالعات مشاهده‌ای. بررسی ما از رویکرد مطالعه علیت پویا، روش خطی، که شامل LP و VAR، و مدل‌سازی آماری غیرخطی که شامل BART است، و استفاده از آنها در اقتصادسنجی، همگی در این مقاله بررسی می‌شوند. مدل‌سازی سیستم‌های پویا با مدل‌های پارامتری خطی معمولاً از محدودیت‌هایی رنج می‌برند که بر عملکرد پیش‌بینی و پیامدهای سیاست تأثیر می‌گذارد. در چارچوب ناپارامتری، مشخصات BART می‌تواند پیش‌بینی‌های دنباله دقیق تری نسبت به ساختار VAR ایجاد کند. در نهایت، BART کمترین RMSE را در فرآیندهای تولید داده‌های خطی و غیرخطی دارد و همچنین عملکرد متغیرهای مهم BART در مجموعه‌ای از داده‌های کلان اقتصادی عملکرد بهینه‌ای نسبت به سایر برآوردهای رگرسیونی دارد.

کلیدواژه‌ها: مدل VAR؛ طرح‌ریزی محلی؛ مدل‌های علی پویا؛ رگرسیون درختی همجمعی بی‌زی.

طبقه‌بندی JEL: C11، C14، C22

* pegahmahdavi74@gmail.com

بررسی رابطه بین رشد پایدار و کارایی سرمایه فکری

مهدی فیل سرائی* : گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم طوس، مشهد، ایران.
ناصر علی عظیمی : گروه حسابداری، موسسه آموزش عالی حکیم طوس، مشهد، ایران.

چکیده

رشد پایدار شرکت به عنوان رشد پایدار فروش و سود بر مبنای محیط خارجی و سیاست اقتصادی تعریف می شود. توانایی شرکت ها برای رشد پایدار نه تنها تضمینی برای دستیابی به اهداف بلندمدت آنها است، بلکه نیازی موقتی برای توسعه پایدار اقتصاد ملی است. برخی از شرکت ها نرخ رشد فروش یا مقیاس گسترش سریع را به عنوان اهداف توسعه خود در نظر می گیرند. این نرخ رشد سریع، کوتاه مدت و ناپایدار است. هدف این تحقیق بررسی تاثیر کارایی سرمایه فکری بر رشد پایدار شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. در این راستا فرضیه های تحقیق بر اساس نمونه آماری ۱۰۲ شرکت طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ با استفاده از مدل های رگرسیون چند متغیره مورد آزمون قرار گرفت. نتایج تحقیق نشان می دهد که کارایی سرمایه فکری، سرمایه انسانی و سرمایه ساختاری بر رشد پایدار شرکت های بورسی تأثیر مثبت و معناداری دارد، در حالی که کارایی سرمایه بکارگرفته شده بر رشد پایدار تأثیر منفی و معناداری دارد. نتایج این تحقیق می تواند برای سیاست گذاران و مدیران بنگاه های تجاری مفید باشد تا بتوانند رشد پایداری را در بنگاه اقتصادی ایجاد کنند. مولفه های سرمایه فکری می تواند رشد پایدار بلندمدتی را در بنگاه تجاری ایجاد کند و ارزش بنگاه تجاری را افزایش دهد.

کلیدواژه ها: سرمایه فکری؛ عامل ارزش افزوده فکری؛ رشد پایدار شرکت.

طبقه بندی JEL: O34, O23, O16, G19

* Filsaraei@yahoo.com

بررسی تأثیر قیمت‌گذاری گاز بر صادرات کشورهای ایران و قطر: تلفیق رویکرد تعادل عمومی قابل‌محاسبه پویا و تئوری بازی‌ها

مینا جوادینیا* : دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران.
سید عبدالمجید جلائی : دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران.
مهدی نجاتی : دانشکده اقتصاد و مدیریت، دانشگاه شهید باهنر، کرمان، ایران.

چکیده

امروزه بازار انرژی در جهان از جایگاه مهمی روبه‌رو است و از طرفی اهمیت گاز به‌عنوان سوخت پاک قابل توجه می‌باشد. با توجه به رویکرد و ساختار بازار انرژی، محور اصلی این تحقیق بر اساس رویکرد تئوری بازی می‌باشد. از سوی دیگر تعیین منافع منجر به درگیری بر سر تعیین قیمت از طرف دو کشور ایران و قطر خواهد شد؛ بنابراین برای بررسی تکانه قیمت گاز بر صادرات گاز این دو کشور از مدل تعادل عمومی قابل‌محاسبه پویا و ماتریس حسابداری اجتماعی سال ۲۰۱۴ استفاده شد. با توجه به اینکه ایران و قطر در بازار گاز طبیعی به‌عنوان رقبای اصلی بازی در بازار انرژی جهانی محسوب می‌شوند، مهم است که بتوان استراتژی قیمتی در نظر گرفت که هر دو رقیب بتوانند در شرایط برد-برد قرار بگیرند. بر همین اساس مدل استفاده شده در این تحقیق، مدلی تلفیقی از مدل تعادل عمومی قابل‌محاسبه پویا و تئوری بازی‌هاست. نتایج حاکی از این است که، برای سناریوهای مختلف قیمت گاز برای سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۴ بهترین استراتژی برای ایران و قطر افزایش قیمت ۰.۵ درصد خواهد بود؛ چراکه با افزایش ۰.۵ درصدی قیمت گاز به‌طور کلی، صادرات ایران و قطر به‌عنوان دو رقیب افزایش یافت. بنابراین براساس فرم‌های تعادل، استراتژی مناسب این دو کشور می‌تواند در یک افق زمانی با افزایش قیمت گاز به‌صورت گام به گام، منافع خود را حداکثر نمایند.

کلیدواژه‌ها: قیمت گاز؛ صادرات گاز؛ مدل تعادل عمومی قابل‌محاسبه پویا؛ تئوری بازی.

طبقه بندی JEL: C68, C73, D58, E37, Q43

* mina.javadinia@yahoo.com

حذف تدریجی یارانه گاز طبیعی بر اساس رویکرد بازگشتی پویا تعادل عمومی محاسبه پذیر: مطالعه موردی فلزات اساسی در ایران

فاطمه رفیعی*

: دانشکده اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

چکیده

یارانه انرژی پیامدهای اقتصادی قابل توجهی دارد. از یک طرف از مصرف کنندگان حمایت می کند، از طرف دیگر کسری بودجه و هزینه های عمومی را اخیراً افزایش می دهد. همچنین کاهش سرمایه گذاری خصوصی به ویژه در بخش انرژی از دیگر پیامدهای خطرناک آن است. یکی از مهم ترین بحث های بحث برانگیز در بخش انرژی اقتصاد ایران است. هدف این مقاله ترویج تفکر و تحقیق در مورد چگونگی حذف یارانه انرژی است. یک ایده این است که یارانه انرژی باید به یکباره کاهش یابد و در نقطه مقابل، حذف تدریجی یارانه انرژی پیشنهاد می شود. این مقاله حذف یارانه انرژی در صنعت فلزات اساسی را که یکی از انرژی برترین صنایع ایران است شبیه سازی می کند. یک مدل تعادل عمومی قابل محاسبه بازگشتی پویا برای ارزیابی اثرات اقتصادی حذف یارانه گاز در تولید فلزات اساسی در ایران برآورد شده است. نتایج نشان می دهد که در هر دو سناریو (افزایش تدریجی قیمت گاز پس از ۵ سال به عنوان سناریو ۱ و افزایش قیمت گاز در یک زمان به عنوان سناریو ۲) مصرف گاز کاهش می یابد و برق و فرآورده های نفتی افزایش می یابد. اما در طول دوره، سناریو ۲ عرضه فلزات اساسی را بیش از سناریو ۱ کاهش می دهد.

کلیدواژه ها: فلزات اساسی؛ یارانه انرژی؛ مدل تعادل عمومی قابل محاسبه؛ بازگشتی پویا.

طبقه بندی JEL: Q43, Q41, D58, D21, C68

* fatemehrafiei170@gmail.com

بررسی اثرات نامتقارن شوک‌های تورمی بر مصرف با رویکرد NARDL (شواهدی از آزمون تئوری مصرف دوزنبری در ایران)

محمدطاهر احمدی شادمهری* : دانشکده اقتصاد، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
فریبا عثمانی : دانشکده اقتصاد، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
علی چشمی : دانشکده اقتصاد، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.
نرگس صالح‌نیا : دانشکده اقتصاد، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

چکیده

در سال‌های اخیر، مشکلات اقتصادی ایران باعث افزایش تورم و متعاقب آن نوسانات مصرف شده است. بنابراین، این تحقیق تاثیر شوک‌های تورمی مثبت و منفی بر مصرف را طی دوره ماهانه از آوریل ۲۰۱۰ تا مارس ۲۰۲۲ با رویکرد NARDL مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. این تحقیق متغیرهای تولید ناخالص داخلی سرانه، نرخ سود اسمی بین‌بانکی و نرخ ارز غیررسمی را به عنوان متغیرهای کنترل در نظر گرفته است. نتایج، با حمایت از اثر چرخ‌دنده دوزنبری، نشان می‌دهد که شوک‌های تورمی مثبت و منفی اثرات نامتقارنی بر مصرف سرانه دارند. یک واحد رشد شوک تورمی مثبت باعث کاهش ۰/۰۱۲ و یک واحد شوک تورمی منفی باعث افزایش ۰/۰۴۹ مصرف خانوار ایرانی می‌شود. این بدان معناست که همیشه مازاد تقاضا در بازار وجود دارد. این نتیجه، بیانگر مصرف‌گرایی در جامعه ایران است. نتایج همچنین نشان داد که تغییرات مثبت در تولید ناخالص داخلی واقعی باعث افزایش مصرف واقعی با ضریب ۰/۷۳۳ و تغییرات منفی در GDP باعث کاهش مصرف با ضریب ۰/۳۱۴ می‌شود. نتایج تجربی همچنین اثرات نامتقارن بلندمدت بین نرخ بهره و مصرف را کشف کردند، بنابراین با یک واحد افزایش نرخ بهره، مصرف حدود ۰/۱۳۳ کاهش می‌یابد و با یک واحد کاهش نرخ بهره، مصرف حدود ۰/۱۱۷ افزایش می‌یابد. این مطالعه پیشنهاد می‌کند که سیاست‌گذاران باید اهداف تورم پایین و رشد اقتصادی را در اجرای سیاست‌های پولی برای افزایش مصرف و رفاه خانوارها در اولویت قرار دهند.

کلیدواژه‌ها: اثرات نامتقارن؛ مصرف سرانه؛ شوک‌های تورمی مثبت؛ شوک‌های تورمی منفی؛ NARDL.

طبقه‌بندی JEL: E20, E31

* shadmhri@um.ac.ir

شبیه سازی عامل محور مدیریت مشارکتی منابع آبی زیرزمینی: مطالعه موردی روستاییان استان اصفهان

ساسان قاراخانی : دانشکده اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 هادی امیری* : دانشکده اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 بابک صفاری : دانشکده اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
 مائده محمدی : دانشکده اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

کمبرود آب زیرزمینی ناشی از برداشت خودخواهانه آب توسط کشاورزان به تراژدی منابع مشترک منجر شده است. برای حل این مشکل، پروژه‌های حفاظتی مشارکتی پیشنهاد می‌کنند که سیستم‌های آبیاری بزرگ مقیاس (LIS) به عنوان راه‌حل اتخاذ شوند. با این حال، اجرای این پروژه‌ها نیازمند سرمایه‌گذاری‌های پرهزینه و همکاری بین دولت و کشاورزان است. در پاسخ به الگوهای بارندگی نامنظم و خشک شدن رودخانه زاینده‌رود در استان اصفهان، یک مدل مبتنی بر عامل (ABM) طراحی شده است. هدف این مطالعه، ترویج پذیرش روش‌های LIS با در نظر گرفتن منابع مالی محدود دولت و ساختار اجتماعی روستاها است. یافته‌های مطالعه بر اهمیت حمایت مالی دولت در تشویق مشارکت روستائیان تأکید می‌کند. شبیه‌سازی‌ها نشان می‌دهد که هنگامی که ۸۵ درصد از هزینه‌ها توسط دولت پوشش داده شود، نرخ مشارکت می‌تواند از دو سوم فراتر رود. نتایج همچنین رابطه معکوس بین تعداد کشاورزان و نرخ مشارکت را برجسته می‌کند. علاوه بر این، برای به حداکثر رساندن اثربخشی، این پژوهش توصیه می‌کند که دولت ابتدا به روستاهای کوچک‌تر کمک مالی ارائه دهد، با شروع از گروه پیشرو نزدیک به منبع آب (مالکین نزدیک) و استفاده از شبکه اجتماعی بی‌مقیاس. کلیدواژه‌ها: پروژه‌های حفاظتی مشارکتی؛ تراژدی منابع مشترک؛ سیستم‌های آبیاری بزرگ مقیاس؛ مدل‌های عامل محور؛ مدیریت مشارکتی.

طبقه‌بندی JEL: G38, P28, Q15, Q25, R15

* h.amiri@ase.ui.ac.ir